

ענג שבת

פרשת: לך לך - וירא

י' במרחשון ה'תשע"ז
(11.11.2016)

עלון מס' 02 (1177)
(שנה שלושים ואחת)

מועדי השבת לך לך

ער"ש מוצ"ש	י-ם	16.06	17.20
	ת"א	16.21	17.21
	חיפה	16.11	17.19
	ב"ש	16.25	17.23
	אילת	16.18	17.21

זמני היום והלימודים היומיים:

מסבת לך לך - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	4.39 - 4.39
זמן הנחת תפילין	5.18 - 5.23
הנץ החמה (מישור)	6.08 - 6.13
הנץ החמה (הנראה)	6.13 - 6.19
ס"ז ק"ש מג"א	7.59 - 8.02
חצות היום	11.25 - 11.26
מנחה גדולה	12.56 - 11.57
שקיעת החמה	16.42 - 16.39
צאת הכוכבים ב'	17.32 - 17.29

דף יומי: **בבא מציעא מז - נג**

מועדי השבת וירא

ער"ש מוצ"ש	י-ם	16.03	17.17
	ת"א	16.17	17.18
	חיפה	16.07	17.16
	ב"ש	16.21	17.20
	אילת	16.14	17.18

זמני היום והלימודים היומיים:

מסבת וירא - יום ו'	(אופק ת"א)
עלות השחר	4.39 - 4.44
זמן הנחת תפילין	5.24 - 5.29
הנץ החמה (מישור)	6.14 - 6.19
הנץ החמה (הנראה)	6.19 - 6.25
ס"ז ק"ש מג"א	8.03 - 8.06
חצות היום	11.26 - 11.28
מנחה גדולה	11.57 - 11.59
שקיעת החמה	16.38 - 16.36
צאת הכוכבים ב'	17.28 - 17.26

דף יומי: **בבא מציעא נד - ס**

לזמנים נוספים בכל הארץ שלח את המילה "זמן" ובקשתך למספר 1315.
 לדוגמה: "זמן שקיעה מחר בטבריה"
 את העלון ניתן למצוא באתר www.yeshiva.org.il
 וגם באתר מורשת בקטגוריית עלוני שבת
 ב"מידע יהודי" www.moreshet.co.il

יו"ר העמותה והעורך עו"ד שמואל כהן
 כתובת: רח' בלוך 3, ת"א
 טל: 03-5234063, פקס: 03-5234054
 דוא"ל: smulady@netvision.net.il
 עיצוב: חגואל שפיצברג 054-6695400

מורשת אברהם ומורשת סדום בהכנסת אורחים

אברהם אבינו, איש החסד, מכניס אורחים שלכאורה אינם מתאימים, הנראים כעובדי עבודה זרה, ובשעה הלא מתאימה, שהרי הוא עסוק בקבלת פני שכניה ואף כואב ביום השלישי למילתו, ובכל אופן רץ לקראתם ומתחנן בפניהם להתארח אצלו. האיש שבידל עצמו במעשה הברית טורח מאוד בחסד כלפי אלו הערלים, שרחוקים ממנו ומאמונתו. לוט, שקלט חסד זה כשהוא יושב בשער סדום, גם הוא קם לקראת המלאכים ומשתחוה לפניהם ומציע להם אירוח, אף שקיבל באותו היום את כס המשפט האוסר על הכנסת אורחים.

לכאורה גם סדום היו מכניסי אורחים, וקיבלו את לוט וקידמו אותו אף שלא היה תושב ותיק. אלא שסדום קיבלו אורחים רק כאשר היו בעלי ממון כלוט. גם הם "מכניסי אורחים", אך רק אורחים "מתאימים".

לוט הבורח לצוער עוזבם במהירות "כי ריא לשבת בצוער". לפי המפרשים לוט חשש שמא הפיכת סדום ועמורה תגיע גם לצוער, אך אולי עזבם בגלל שמצבו הכלכלי לא הספיק בכדי לזכותו במקום כמו צוער ל"הכנסת אורחים" ראוייה.

סדום ביופיה מושוות למצרים "כגן ה' כארץ מצרים". האם גם בהכנסת האורחים יש דמיון ביניהם? "לא תתעב מצרי - אף על פי שזרקו זכוריהם ליאור - שהיו לכם אכסניא בשעת הדחק" גם המצרים היו "מכניסי אורחים", אך גם הם דאגו שיצא להם מזה משהו. נכון שדאגו לאחי יוסף והושיבו אותם בארץ גושן אך יוסף חשש מכך שאחיו ילקחו כאנשי מלחמתו של פרעה, כי אין אוכל חינם. לא יעבור זמן רב ואף יעבידו את בניהם בפרך כדי לנצלם עד הסוף. "ירד יוסף למצרים וקבלו אותו ועשו אותו מלך עליהם.. כבודו את יעקב... אמר הקב"ה כבוד אני עושה למצרים... כשחזרו ושעבדו בהן אמר הקב"ה... חזור אני מאותו כבוד ואעשה אותה שממה שנאמר "מצרים לשממה תהיה". מצרים מסיימת דרכה בצורה דומה במקצת לסדום, כי האירוח שלה אינו נקי מאינטרסים. הוא מדומה וזמני.

אנשי גרר לכאורה מכניסי אורחים גם הם, שהרי מקבלים הם את אברהם בסבר פנים יפות. אברהם מדגיש כי גם באירוח זה אין יראת אלוקים. "אכסנאי שבא לעיר על עיסקי אכילה ושתייה שואלים אותו או על עיסקי אשתו שואלים אותו?" הכנסת אורחים כזאת אינה אירוח לשמה. אין עניינה לסייע לאורח ולהנעים את זמנו במקום, אלא להנעים את בני המקום או לפחות את מלכם...

לאחר שנחרבה סדום חיפש אברהם מקום להכניס אורחים והבין שמקום ששואלים את המתארח על אשתו, הכנסת אורחים בו אינה אמיתית ולכן הלך לגרר לקיים הכנסת אורחים ראוייה. (פירוש החת"ס).

כך גם אצל רבקה מול לבן אחיה. רבקה ממחרת לאורח, משקה אתו, ומיד "ותמה... ותרץ... ותשאב לכל גמליו" זריזות שאינה הגיונית בהיותה נערה קטנה מול גבר חזק. זריזות שמתאימה למשפחת אברהם. "ויבאה יצחק האהלה אל שרה אמו" ומחזירה נר וברכה וענן שפסקו עם מותה של שרה. כשראה יצחק כי החסד מושרש בה ואינו משתנה עם הזמן הגיעה גם האהבה "ותהי לו לאישה ויאהבה".

מאידך, גם לבן ממחר "וירץ לבן אל האיש החוצה" וכבר מספיק לפנות "הבית ומקום לגמלים", אך התורה מודיעה למה רץ? "ויהי כראות את הנזם" אמר עשיר הוא זה ונתן עניו בממון. "הכנסת האורחים" שלו כוללת אף סם המוות. משלא עבד הסם מנסים לבן ומשפחתו לחזור מההבטחה לאורח "לא נוכל דבר אליך רע או טוב" ומבקשים "תשב הנערה איתנו ימים או עשור אחר תלך". זו הכנסת האורחים התלויה בתגמול ואינה עומדת בתחייבויות.

אברהם אבינו "יצוה את בניו ואת ביתו אחריו... לעשות צדקה ומשפט" הצדקה והחסד שורשיים והחובה להקדימם לדין ולמשפט עוברת בירושה. לעומתו ניצבים הרבה "אנשים טובים באמצע הדרך" אך הטוב שלהם מונע ממניעים אישיים ולכן יש לו קצבה והוא משתנה לפי הצורך.

הרב **עדי יהודה נוסבאום**, נחלת יצחק ת"א, ר"מ בישיבה התיכונית ר"ג

נתקלתם בבעיה?

שתפו אותנו ואנחנו נמצא עבורכם את הפתרון.

ע.ד.י. שינדלר מובילה קו פתרונות מתקדמים למוסדות, מלונות, חברות ויחידים.

במפעלנו ממוקמת נגריה לשיפוץ וחיידוש רהיטים. כמו כן, אנו מייצרים ריהוט בהתאמה אישית, לכל לקוח ולקוח. במפעל מצבעה מתקדמת הצובעת מתכת, גופי תאורה, פלסטיקה ועץ. בנוסף במפעל מחלקה טכנית המתמחה בענף המתכת. השימוש נעשה בצידוד מתקדם הכולל תא לניקוי חול. החברה ממשיכה בפעילותה באספקת מוצרי טקסטיל למוסדות ופרטיים: שמיכות, מגבות, כריות, סדינים ועוד.

חרוטים על דגלנו אמינות ומקצועיות.

ע.ד.י. שינדלר פתרונות מתקדמים למוסדות

רח' החופר 12, א.ת. חולון
 טל': 074-7017121, פקס: 074-7017212
 נייד: 050-2561836
 א"ח 7: adi0502561836@walla.co.il

העלון מוקדש לזכר ולע"נ **אילה** בת הרב **יחזקאל שרגא (הירשמן) פלדמן** ז"ל, נפטרה ב-כ' במרחשון תשע"ג. יהי זכרה ברוך!

העלון מוקדש לזכר ולע"נ הרבנית **אסתר** בת **עיישה** ע"ה, אשת הרב הצדיק **יוסף זצ"ל** לבית משפ' **שרביט** נלב"ע ב-י"ט במרחשון ה'תשע"ה. יהי זכרה ברוך!

דיני השבוע ומנהיגו

שבת פרשת לך

הפטרה: "למה תאמר יעקב" (ישעיהו מ, כז).

יום שני: תענית שני תנינא.

אומרים סליחות ואבינו מלכנו כשיש חתן או ברית מילה אומרים הסליחות עד "הרחמים והסליחות". החתן ובעל הברית אין אומרים הסליחות. קוראים בתורה בפרשת השבוע על הסדר. במנחה, אם יש עשרה מתענים קוראים בתורה "ויחל" בכתענית ציבור. היום אין הרבה בתי כנסיות שנוהגים בתפילה סדר תעניות בה"ב.

ליל שליש י"ד במרחשון בשעה 21:46 סוף זמן קידוש לבנה

שבת פרשת וירא

הפטרה: "ואשה אחות" (מלכים ב, ד, א).

גבורת גשמים בסוגל – שתי ברכות בתפילה עמידה המתייחסות לגשמים. הראשונה היא הברכה השנייה בתפילת העמידה – ברכת הגבורות. עניינה הוא לשבח את ה' על הורדת הגשמים על פני הארץ – הקשר בין הגשם לתחיית המתים והיכולת של ה', בורא שמים וארץ להחיות מתים ולהפריח שממות, על ידי הגשם שנתן חיות לכל צומח ולכל חי על פני האדמה. ברכת אבות, גבורות וקדושה, שייכות והן רק דברי שבח לה'. בהזמנה של: "מכלכל חיים בחסד..." יש המשך ורצף לגבורת גשמים. לפי הסדר זה: יש לומר: "משיב הרוח ומוריד הגשם, מכלכל חיים בחסד..." לכן, יש לבטא את המילה גשם בסגול (ולא בקמץ), כי 'גשם' לא סוף פסוק, ואחרי הגשם פסוק ולא נקודה.

משיב הרוח – אספק טעה: מיום רביעי כ"ב במרחשון ואילך בהתעורר ספק אם משיב הרוח ומוריד הגשם אינו חוזר, אף מי שלא נוהג לומר בקיץ מוריד הטל, כי הוחזק לומר במשך 30 יום. מי שאמר 90 פעם "מחיה מתים אתה, רב להושיע. משיב הרוח ומוריד הגשם..." למשל שליח ציבור שאומר גם חזרת הש"ץ מזכיר משיב הרוח 90 פעם בפחות משלושים יום, אינו חוזר יותר אם יש לו ספק מה אמו. ישנה דעה נוספת של הדור, דעת החתם סופר (ש"ת אור החיים סימן כ) שצריך לכתחילה לומר 101 פעמים.

ותן טל ומטר לברכה – טעה או שלא ביקש: זכר קודם החתימה – חזרה נזכר אחרי אמירת 'ברוך אתה ה' – יסיים 'למדני חוקיך' ויחזור לתחילת הברכה. נזכר קודם 'תקע בשופר' – יש אומרים שיזכיר שם וימשיך 'תקע בשופר' (כף החיים), יש אומרים שיזכיר 'שומע תפילה' (שולחן ערוך ומשנה ברורה או"ח ק"ז). נזכר אחרי שחתם 'שומע תפילה', גיד שם 'ותן טל ומטר לברכה' וימשיך 'רצה'. התחיל 'רצה' ונזכר, יחזור לברכה 'ברך עלינו' וימשיך משם כסדר. נזכר לאחר שסיים תפילת העמידה – חזרה לראש התפילה.

מצות ביקור חולים

רבי יצחק שלמה אונגר (גאב"ד חתם סופר בבני ברק) השפיע בדרשותיו על ביקור חולים. כך מובא בספרו 'תורת איש' (ח"ג עמוד ר): אחי היקרים! הן ישראל קדושים הם ורצון כולנו לעשות את רצונו יתברך, אלא שמחמת טרדות הזמן אנחנו שוכחים לפעמים את אשר מוטל עלינו. הלוא מלפנים כזאת בשמתי מכם? אנא! צאו קצת לבתי החולים להחיות לב נשברים ונדכאים. איני יכול לתאר לכם כמה אפשר לעזור במילים טובות לחולה שמטבעו הוא שבור ורצוץ, או לתאר את גודל האמירה ואין לכם מושג מגודל הזכות, עד שלפעמים הדבר יכול להיות אפילו בגדר הצלת נפשות ממש. אבל, לדעתו, את המורה הגדולה ביותר בביקור חולים, האדם עושה על עצמו, שילך לו התיאבון מתאוות ומעבירות, והשכר הגדול יהיה שלא נצטרך לכך.

אברהם סדן

הארות מתוך הספר "שפתי תפתח"

תפילת היחיד ותפילת הציבור

"מגן אברהם" – על ברכת אבות

ברכת "אבות" הפותחת את התפילה, איננה מקשרת את האדם אל א לוקים בורא עולמות "קוסמופוליטי", אלא אל א-לוקים מאד "לאומי" – "א-לקי אברהם, א-לקי יצחק, וְאֵל לְקַי יַעֲקֹב". יסודות של האמונה, שעליהם עומד ריה"ל ב"כחור" (מאמר א'), שהעניין הוא לוקי" חל על עם ישראל דווקא מכה האבות, הם

הפותחים את התפילה; הם גם קובעים מעמד הלכתי מיוחד לברכה זו בתפילה יתר על כל שאר הברכות שבתפילה. מעמד הלכתי זה, קשור בשאלה כללית ביחס לתפילה: מהי בדיוק כוונת התפילה הנדרשת מהמתפלל?

ר' חיים סולובייצ'ק (בחיידושו לרמב"ם, הלכות תפילה ד, א), מבחין בין שני סוגי כוונות בתפילה: **הראשונה** הינה **תודעת מעמדו של אדם לפני ה';** זו איננה "עוד" דין מדיני התפילה, אלא חלק ממהותה, והיא – לדעתו – מעכבת בכל התפילה. **השנייה** – כוונת **פירוש הדברים;** כוונה זו, גם אם לכתחילה צריכה שתהיה בכל הברכות – אין היא מעכבת אלא בברכת "אבות" בלבד (וכך נפסק בש"ע, ק"א). נמצא, שהבנת ברכת "אבות", הינה תנאי מקדים לכוונת התפילה, ומבלעדיה ספק אם ניתן לצאת ידי חובת תפילה כתקנת חכמים. העיסוק הנרחב בספר בברכת אבות נגזר מחובה זו.

במסגרת זו, נתייחס בקצרה למעמדו של אברהם בברכת אבות, כפי שמתקף בפרשיות "לך לך" ו"וירא". ראשית, במטבע השלש היחודית דוגמת "א-לקי אברהם", **אין התייחסות לאבות**, אלא התייחסות **לא-לקי האבות**. משמעות הדבר היא, שברצות ה' לגלות את שמו בעולם ("אֵל שְׁמִי לְעֵלְמָא"), הרי הוא משתמש באבות כ"מרכבה" לגילוי שמו – רצונו להכיר את מי שאמר והיה העולם, הוא לומד ומכיר את מידותיהם של האבות, שדבקו במידותיו ("הכחור", מאמר ב). יתר על כן, ההתייחסות הנפרדת **לכל אחד ואחד מהאבות**, נותנת מקום להבין ששונה ויחודי הוא "א-לקי אברהם", מזה של "א-לקי יצחק" או "א-לקי יעקב"! אולם אין ספק שדווקא לאברהם ניתן בברכת אבות מקום מועדף; הברכה לא רק פותחת ב"א-לקי אברהם", אלא גם חותמת ב"מגן אברהם" (רש"י בראשית י"ב ב).

אברהם מייצג בברכה זו את מידת ה"חסד"; אבל לא רק בגלל שגמל חסד; לא רק מפני שהיה אהלו פתוח מארבע רוחותיו לכל אדם (מדרש תהילים, ק"ו); אלא בעיקר מפני שהיה מוכן להאבק עליו, ולמסור את נפשו על כך. שלושה ביטויים בברכת אבות – **א-ל-עליון**, **"קנה הכל"**, **"ומביא גואל לבני בניהם"**, מייצגים שלש נסיגות בהם הוא מעמיד לעבודת ה' את כל משאבי ה**פיסיים הכלכליים והמונטליים** ללא שיוך, כפי שדרשו חז"ל על הפסוק הראשון בקריאת שמע (ברכות ז'): **"וּבְכַל נַפְשָׁךְ** – אפילו הוא נוטל את נפשך; **וּבְכַל מְאֻדְךָ** – בכל ממונך; **בְּכָל לִבְבְּךָ** – בשני יצריך".

שלושת המישורים הללו באים לידי ביטוי בברכת אבות. הביטוי **"א-ל-עליון"** שברכה, לקוח מלחמת המלכים, שבה אברהם איננו מהסס לטכח את נפשו כדי להציל את לוט בן אחיו (**"בְּכָל נַפְשָׁךְ** – אפילו הוא נוטל את נפשך"). הביטוי **"קנה הכל"**, מקורו בהנהגתו של אברהם ביחס לרכוש סדום שנפל לידיו – **"הִרְמֹתִי יְדֵי אֵל ה'... קָנָה שְׁמִים וְאָרֶץ..."** (בראשית י"ד). אברהם מוותר על כל השלל העצום שהיה בידי ארבעת המלכים (**"בְּכָל מְאֻדְךָ** – בכל ממונך") מהטעם האחד והיחיד שרכוש זה "נגוע" ב"טומיות", אותה סדום שחרתה על דגלה את מיגורו של החסד, ש"ד עֵינֵי וְאֵבִיזֵן לֹא הִחְזִיקָה" (יחזקאל ט"ז).

בנסיגות הללו, בהם מוסר אברהם אבינו את נפשו ומקריב את ממונו, הוא עושה זאת מתוך שלמות פנימית, מתוך תודעה שבכך הוא מקיים את יעדיו. לכן כך הדבר בנסיגות העקידה, שבו נבחנת אמונתו של אברהם בקיום צו העומד בסתירה לתפישת עולמו והכרתו את בוראו ואת דרך עבודתו. לאחר שמטיף אברהם ויורח ממאה שנים באזני באי עולם, על האמונה בא-לוקי החסד הרחמים והחנינה, הוא נתבע לחשוף קבל עולם שא-ל מלא רחמים זה, שחסדו טובו שימשו לו כל חייו כמשואה, דורש הימנו להקריב את בנו יחידו קרבן. על מזבח זה עולים, אפוא, לא רק בנו יחידו; עימו עולים כל בניין החסד שבנה במשך כל ימי חייו, כל יעדיו להביא לתיקונו של עולם במלכות שדי, ובעצם כל עתידו הפיסי והרוחני! ואברהם אינו מהרהר אחר ציוויו של מקום – **"בְּכָל לִבְבְּךָ** – בשני יצריך". אותו מעשה, שלכאורה היה בו משום **הקרבנות כל עתידו**, הוא זה שבגיננו הוא זוכה ל"גואל לבני בניהם". גאולת הבנים, הינה תוצאה של מימושו של מודל האמונה של האבות – אמונה גם במצבים של סתירות ולבטים פנימיים קשים..

לתגובות: 052-2718080 | דוא"ל: asadan@gmail.com

לרכישת הספר: 058-6208286 (שירות).

המשפחה בחז"ל ובמשפט

הרב עו"ד דוד הלפגוט, L.L.M.

מומחה לדיני משפחה, מגשר ויועץ זוגי

מקום מגורי הזוג?

זוג מתחתן וקובע את מקום מגוריו בעיר מסוימת. לאחר מספר שנים מבקש הבעל לעבור ולהתגורר בעיר אחרת בשל קשיי פרנסה או בשל שיקולים אחרים. לעיתים זוג מתחתן ומחליטים להתגורר בבית הורי הבעל, אך האשה טוענת שחמתה מציקה לה והיא מבקשת לעבור ולהתגורר במקום אחר. יש לפעמים שמגורים בקרבת בני משפחה מפריעים לשלמות חיי הזוגיות של הצדדים, ואחד הצדדים דורש לעבור למקום מגורים אחר. מה עושים? החוק האזרחי איננו מסדיר את שאלת מקום מגורי הזוג ואינו כופה את מקום מגוריהם של בני זוג עובר לנישואיהם. בני זוג מתחתנים ומסכימים ביניהם באופן חופשי ומרצון היכן יתגוררו לאחר הנישואין. האם ההלכה מסדירה שאלה זו? יש ובמהלך החיים מתעוררים בעיות המצריכות שינוי מקום המגורים. כפי שאנחנו רואים בפרשתנו: בשל הרעב נזקק אברהם אבינו לרדת למצרים: ויהי רעב בארץ וירד אברהם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב בארץ [בראשית יב, י]. הוא מודע לעובדה שבמצרים עלולים להרוג אותו על מנת לקחת את אשתו. הוא מבקש משרה "אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך וחיותה נפשי בגללך" בראשית יב, יג.

האם שרה היתה חייבת להסכים לעבור להתגורר דווקא במצרים? המקרה השני בו מתעוררת בעיית המגורים היא דרישת שרה לסלק את הגר מהבית משום שהיא מציקה לה. על דרישה זו של שרה עונה אברהם "... הנה שפחתך בידך עשי לה כטוב בעיניך..." בראשית טז, יז. האם יש בכך הוראת הלכה לכל מקרה מצוקה שכזו? מה יחס ההלכה למקום המגורים של בני הזוג?

אמנם כאשר אפשר להגיע להסכמות בין בני הזוג בדבר מקום המגורים זה הוא המצב האידיאלי הטוב והנכון. אך אם לא מגיעים להסכמות בדבר מקום המגורים או המעבר למקום מגורים אחר, מי קובע? האם מקום מגורי האשה צריך להקבע על ידי הבעל או על ידי האשה. סוגיה זו איננה פשוטה ככל וכלל. וכל מקרה צריך להיות נדון לגופו. לפעמים סכסוך שכזה יסודו הוא לא בסיבת הרעב או קשיי הפרנסה, או ערעור שנוצר ביחסי הכלה והחמות או סכסוך בין החתן לחותנת. לפעמים הסיבה האמיתית היא שאחד מהצדדים לא רוצה בשלום בית, ומנסה ליצור עילת גירושין.

ולכן בפניה קצרה זו לא ניתן להתייחס לכל המקרים והאפשרויות והשאלות הכרוכות בנושא זה.

אך טוב לדעת שבניגוד לחוק האזרחי, המשפט העברי כן מתייחס לסוגיית קביעת מקום מגורי הזוג ומסדיר אותם לפרטיהם. בפסקי דין רביניים ניתן למצוא התייחסות למקרים שונים שדנו בבעיה זו. המשנה במסכת כתובות דף קי עמוד א כותבת בעניין זה. ובסיס ההלכה בעניין זה הובא בשולחן ערוך אבן העזר סימן עה. וברמ"א שם.

מטרת הסדרת מקום המגורים של בני הזוג על ידי חז"ל באה להסדיר את שלמות חיי הזוגיות. ההלכה מסדירה ומבחינה בין קביעת מקום המגורים מיד אחרי הנישואין של בני הזוג לבין מקום מגורים קבוע שנקבע לאחר שבני הזוג נישאו ועקרו בהסכמה להתגורר בעיר אחרת. מצאנו בחז"ל דיונים בדבר מצב בו אחד מהצדדים חלה והוא זקוק לשם רפואה לעבור להתגורר בעיר בעלת אקלים ואוויר אחר מאשר בה מתגוררים הצדדים כעת. מצאנו דיונים נוספים בחז"ל כאשר האשה גם היא עובדת ומשתכרת והבעל מובטל או החיפך ואחד מהצדדים דורש לעבור להתגורר בעיר אחרת בשל שיקולי קריירה. מצאנו התייחסות להעברת מקום המגורים למקום אחר כאשר נדרשת טובת הילדים. אך צריך לזכור שבמערכת הזוגית כמעט שאין מקרה אחד דומה לחבירו. ולכן בסיטואציה של אי הסכמה יש לברר היטב את פרטי המקרה והמחלוקת בין בני הזוג כמו גם את עמדת ההלכה ופסיקת בתי הדין הרביניים בנדון. יש להיות עיר לכן שלפעמים טענה בדבר שינוי מקום מגורים מסתירה תחתי קשיי זוגיות נוספים. ובכל מקרה ומקרה להתיעץ טרם נקבית צעד או הליך כלשהוא.

לתגובות: 054-4966433 | דוא"ל: adavi@walla.co.il

הורות וחינוך בראי הפרשה

צחי גרין

מנהל חטי"ב אמ"ת מודיעין מנחה הורים בגישת EQ

לא תצעק

ויאמר אברהם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני וביניך ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אחים אנחנו הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאלה (בראשית יג, ח-ט) לאחר הריב בין רועי מקנה אברהם ובין רועי מקנה לוט, תופס אברהם את מקום המבוגר האחראי ומציע לאחינו, לוט, להפרד 'נא', לשון בקשה, בצורה מכובדת ויפה. לוט מבין שאין ברירה ואכן יש צורך או לריב או להפרד ויורד לכיכר הירדן. סופו של לוט ידוע – סדום, שכרות, השכיבה עם שתי בנותיו, דבר המעיד שאכן היה כדאי להפרד מלוט כבר בשלב מוקדם לא רק מטעמי ריב הרועים. אברהם ולוט לא היו אחים אך מתוך הריב המכובד, ניתן דגש על ריב בין אחים שאינו שונה במהותו בין ריבים שונים במעגלי החיים.

ריב בין הילדים בבית מתחיל בויכוח, צעקות ולעיתים אף אלימות. ההורה הממוצע יגיב בצעקה, איום, עונש ולעיתים אף בהרמת יד. תגובת ההורים במקרה כזה נובעת מתוך חולשה או חוסר אונים זהה באופיה לתגובת הילדים בעת הריב-אלימות מילולית או פיזית.

עם הזמן, הילדים לומדים להבין כי צעקת ההורה נובעת מתוך מצוקה ואז צעקת ההורה אינה מספיקה וצריך להוסיף לה גם איום וענישה או אקט פיזי מאיים.

חז"ל למדו אותנו שאין דנים אדם בשעת כעסו, אולם ניתן ללמוד היטב על מהות האדם בשעת כעסו אם נתבונן. איה מן כעס יש לו? צועק? מקלל? אלים? או אולי רק מחווה עם הפנים של חוסר שביעות רצון? ישנם בתים בהם הריבוי הם דבר שבשגרה ואם אין צעקות או ריבים בין האחים אז ההורים מודאגים שמא קרה משהו...

כמובן שתמיד הריב יבוא סביב עניין קונקרטי למשל, ריב על בובה, כדור, משחק מחשב וכיו"ב ולעיתים באמת מדובר על ריב נקודתי, אולם פעמים רבות אנו מכינים את הילדים שלנו ויכולים לנחש מי התחיל ומי המסכן, דבר המעיד כי מאחורי הריב ישנו משהו עמוק יותר.

הורים מתיינים, יאפשרו ריב בבית וכל דאליים גבר או במילים אחרות 'תנו להם להתמודד לבד'. **הורים נוקשים**, מיד יתערבו יצעקו ישפטו ויצאו לפועל את העונש והתוצאה. **הורים גמישים** יהיו רגישים לסיטואציה וינסו להבין מה עומד מאחורי המקרה או בשפתו של פרויד להוציא מן **התת** (הלא) **מודע** אל **המודע** את מה שאירע כאן.

המשימה של ההורה היא לא לשפוט אלא לברר. לעיתים המאבק הוא בכלל על **מקום במשפחה**. מקום במשפחה, שעליו נרחיב בשבועות הבאים, הוא מצב בו למשל האח השני בבית תופס פיקוד ואחריות ותופס בעצם את תפקיד הבכור מצב שיכול להביא לכעס ומרמור אצל הבכור. כשאח צעיר רב לעיתים קרובות עם אח בכור יתכן כי זהו מצב בו הבכור חש מאויים כאח בכור והנושא כלל אינו הויכוח הקונקרטי. במצב זה ניתן להסביר לבכור כי מקומו בככור אינו מאוים על ידי אחיו הקטן אלא להיפך, על ידי אחיו הקטן הוא יכול להוציא לפועל את כושר האחריות והגברות שלו בככור.

לעיתים הריב נובע מ'**התקה'**. התקה היא מנגנון פסיכולוגי שבאמצעותו מועבר מטען רגשי בצורת דחף או גרש מסוים, מהאובייקט האמיתי שלו לעבר גורם אחר המנגנון הוא אחד התהליכים הבסיסיים של התפקוד הנפשי, ומקורו בתת מודע. מטרת המנגנון היא הפחתת לחץ, וניתן להבחין בו אצל אנשים במהלך היום-יום. פרויד השתמש במונח בתאוריה הפסיכואנאליטית שלו ובטכניקת הטיפול בפירוש חלומות. התקה בריבוי בבית יכולה לבטא לחץ מצב חברתי בבית הספר או אולי לחץ ממבחן או אירוע מלחיץ אחר הגורם לאחד האחים בבית להלחץ ולהוציא את הזעם על השני.

כל אלה מלמדים אותנו כי הורים לומדים לנהל את האירוע בשעת ויכוח בין אחים בבית אלא לומדים לנהל את האירוע ולחשוף את התת מודע של הילדים אל המודע.

לתגובות: 054-3044095 | דוא"ל: zachigreen2016@gmail.com